DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

nr. 09.00

Kamer van volksvertegenwoordigers

Verkiezing

De Kamer van volksvertegenwoordigers is samengesteld uit 150 Kamerleden die in 11 kieskringen rechtstreeks en in één stemronde worden verkozen voor een periode van vijf jaar tenzij de Kamer eerder ontbonden wordt.

Elf kieskringen

De wet bepaalt de kieskringen. De kieskringen vallen samen met de provincies met uitzondering van de kieskring Brussel-Hoofdstad. Het aantal zetels per kieskring staat in verhouding tot het bevolkingscijfer van de kieskring.

Wie mag stemmen?

De Kieswet bepaalt dat alle Belgische mannen en vrouwen vanaf de leeftijd van 18 jaar stemgerechtigd zijn. Voor de verkiezingen van de Kamer is er stemplicht.

Wie kan verkozen worden?

De Grondwet bepaalt volgende voorwaarden om verkozen te kunnen worden in de Kamer (verkiesbaarheidsvoorwaarden; Art 64 G.W.):

- Belg zijn
- het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten
- de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt
- zijn woonplaats hebben in België.

Hoe worden de zetels verdeeld?

De zetels worden, evenredig met het aantal behaalde stemmen (lijst- en naamstemmen) toegekend aan de lijsten die minstens 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen in de kieskring behaalden[1]. De zetelverdeling gebeurt dus proportioneel. (vastgelegd bij wet - art.62 GW).

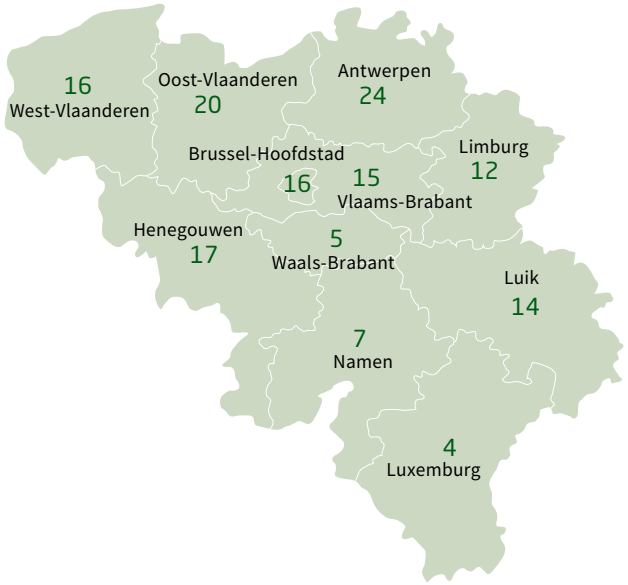

» Aantal zetels per kieskring:

Antwerpen : 24
Oost-Vlaanderen : 20
Henegouwen : 17
West-Vlaanderen : 16
Vlaams-Brabant : 15
Brussel-Hoofdstad : 16
Luik : 14
Limburg : 12
Namen : 7
Waals-Brabant : 5
Luxemburg : 4

De zetelverdeling gebeurt in verschillende stappen.

» Stemcijfer

Eerst wordt het stemcijfer van elke lijst berekend. Dat is het totaal aantal geldige stembiljetten waarop een stem voor de lijst en/of voor kandidaten van die lijst is uitgebracht.

» Kiesdeler

De kiesdeler is het minimumaantal stemmen dat nodig is om een zetel te behalen. In het systeem D'Hondt gaat dat zo:

- Het stemcijfer van elke lijst wordt achtereenvolgens gedeeld door 1, 2, 3 enzovoort.
- De verkregen quotiënten worden gerangschikt van groot naar klein tot er zoveel quotiënten zijn als er zetels te begeven zijn.
- Het laatste quotiënt dat een zetel oplevert, is de kiesdeler.

» Aantal zetels per lijst

Om het aantal zetels per lijst te kennen, delen we het stemcijfer van de lijst door de kiesdeler. Als een bepaald quotiënt twee keer voorkomt, gaat de zetel naar de lijst met het hoogste stemcijfer.

Een voorbeeld

Stel: in een kieskring zijn 7 zetels te begeven.

	Lijst A	Lijst B	Lijst C	Lijst D
Stemcijfer	**48 000**	**136 000**	**88 000**	**140 000**
Gedeeld door 1	48 000 (6)	136 000 (2)	88 000 (3)	140 000 (1)
Gedeeld door 2	24 000	68 000 (5)	44 000	70 000 (4)
Gedeeld door 3	16 000	45 333	29 333	46 667 (7)
Gedeeld door 4	12 000	34 000	22 000	35 000
Gedeeld door …				

Conclusie: Lijst D behaalt 3 zetels, lijst B 2 en de lijsten A en C behalen elk 1 zetel.

» Zeteltoewijzing

Als iedere lijst weet hoeveel zetels zij in elke kieskring heeft, moeten de zetels worden toegekend aan de individuele kandidaten.
Dat gebeurt zo:
Voor elke lijst die zetels behaald heeft, bepaalt men het verkiesbaarheidscijfer. Dit verkrijgt men door het stemcijfer (het aantal stemmen dat een lijst behaald heeft) te delen door het aantal behaalde zetels plus één (kieswetboek - art. 172).
Een kandidaat die het verkiesbaarheidscijfer behaalt is verkozen. Hierbij houdt men rekening met de naamstemmen van elke kandidaat en de helft van de behaalde lijststemmen.
De eerste kandidaat kan als eerste putten uit de lijststemmen, voor zover hij dat nodig heeft om het verkiesbaarheidscijfer te behalen.

(1) De berekeningsmethode voor de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging werd ontworpen door de Belgische jurist Victor D'Hondt (1841-1901). Het systeem D'Hondt wordt ook in tal van andere landen toegepast.

Wat over blijft, wordt overgedragen naar de tweede kandidaat enzovoort.

Op lijst D zijn er 5 kandidaten. De lijst behaalde 3 zetels.
Naamstemmen: 100.000 - Lijststemmen: 40.000
Het kiescijfer van de lijst: 100.000 + 40.000 = 140.000
Het verkiesbaarheidscijfer: 140.000 : 4 = 35.000
De helft van de lijststemmen, 20.000 dus, wordt toegewezen aan individuele kandidaten.

	Naam-stemmen	Verdeling lijststemmen	Totaal	(1)
Kand. 1	32 000	3 000	35 000	J
Kand. 2	19 000	16 000	35 000	J
Kand. 3	11 000	1 000	12 000	N
Kand. 4	36 000		36 000	J
Kand. 5	2 000		2 000	N
Totaal	**100 000**	**20 000**		

(1) J = verkozen N = niet verkozen

Bijeenroeping van de Kamer na verkiezingen

De Grondwet bepaalt dat er binnen 40 dagen na de ontbinding van de Kamers verkiezingen georganiseerd moeten worden en de nieuwe Kamers binnen twee maanden bijeengeroepen moeten worden. (Binnen drie maanden ingeval een verklaring tot herziening van de Grondwet is aangenomen. Art. 46 G.W.)

Onderzoek van de geloofsbrieven

Hiermee wordt het onderzoek bedoeld, waarbij de nieuw verkozen Kamer nagaat of de volksvertegenwoordigers voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden en of de verkiezing regelmatig is verlopen.
In de praktijk verloopt dit onderzoek als volgt: tijdens de eerste vergadering van de Kamer na de verkiezingen worden bij loting zes commissies samengesteld die elk zeven leden tellen. Iedere commissie onderzoekt de processen-verbaal van de verkiezingen van een aantal kieskringen en stelt daarover een verslag op. In plenaire vergadering wordt gestemd over de conclusies van iedere commissie en worden de personen van wie de geloofsbrieven geldig zijn verklaard, door de Kamer tot volksvertegenwoordiger uitgeroepen.

Eedaflegging

De Kamerleden leggen, vooraleer in functie te treden, de volgende eed af: "Ik zweer de Grondwet na te leven".
Sommige Kamerleden kiezen ervoor om de eed af te leggen in de twee of drie landstalen. Voor de verkozenen van de kieskring Brussel-Hoofdstad bepaalt de taal die ze als eerste gebruiken tot welke taalgroep ze behoren.

Meer info:
Kamer van volksvertegenwoordigers - Dienst Public relations en Internationale betrekkingen, 1008 Brussel
e-mail: info@dekamer.be — www.dekamer.be
01.06.2024